

GLADIO DERSLERİ

SEZİN ÖNEY - SİNAN GÖKÇEN

27-31 Temmuz 2008

Taraf
DÜŞÜNMEK TARAF OLMAKTIR

İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN.....	2
GLADIO'NUN KÖKENİ VE DOĞUŞU	2
TÜM AVRUPA'YA YAYILDI	2
GLADIO OLUŞUMU	2
ASKERİ İSTİHBARATLAR BAŞROLDE.....	3
HÜCRE TİPİ ÖRGÜTLENME.....	3
KONTROLDEN ÇIKAN YAPILAR	3
WILLIAM COLBY'NİN SIR DOLU ÖLÜMÜ	4
AVRUPA DERİN DEVLETİYLE BÖYLE HESAPLAŞTI.....	5
AVRUPA GLADIO İLE YÜZLEŞİYOR	5
AVRUPA'DA TAM OLARAK BİTMİŞ DEĞİL.....	5
DEVLET İÇİNDE DEVLET, ORDU İÇİNDE ORDU.....	6
İTALYAN GLADİOSU'NUN YARIM YÜZYILLIK KORKU EGEMENLİĞİ	7
Paramiliter grupların siyasi yükselişi.....	7
GLADIO'NUN FİLİZLENMESİ	7
GİZLİ EĞİTİM MERKEZİ.....	8
DE LORENZO'NUN PIANO SOLO' DARBE GİRİŞİMİ	8
TORA TORA DARBE GİRİŞİMİ	9
KENNEDY'NİN SİYASİ DEĞİŞİMİ.....	10
TÜRKİYE İTALYA'YA NE KADAR DA BENZİYOR	10
NEDEN TANSİYON STRATEJİSİ?	10
HEDEF KAOS ORTAMI YARATMAK	11
GLADIO İÇİNDE DERİN GLADIO	12
AMERİKALILAR GLADIO'YU SORGULADI	12
SADECE ÖZEL ASKERLER.....	12
PROPAGANDA DUE: MASONİK KUKLACILAR.....	13
EVDE BULUNAN DARBE PLANI.....	13
İTALYA'NIN KURŞUN YILLARI.....	14
ART ARDA GELEN BOMBALAR	15
BOLONYA KATLIAMI	16
HATA YAPAN YOLDAŞLAR	16
ERGENEKON VE AGARTA BİRBİRİNE AKRABA	17
GLADYATÖR'ÜN GLADIO TANIMI.....	17
ŞİFRELER NATO'NUN ARŞİVİNDE	18
İKİ TEMEL YAPI.....	18
DİNİ HASSASİYET TERCİH NEDENİ	18
YENİ HEDEF SOVYETLER BİRLİĞİ.....	19
BİTMEYEN SAVAŞ.....	20
MAOCU GLADIOCULAR.....	20
ÖNCE İNKÂR VE RET, SONRA KABUL VE MÜCADELE "	21
DANİMARKA	21
İspanya	22
Almanya.....	22
YUNANİSTAN	22
SADECE CESUR BİR SAVCI LAZIMMIŞ	23
BİR SAVCI YETTİ.....	23
GİZLİ ORDU GÖREVDE	23
İFADE VERMEDEN KAÇTI.....	24
AVRUPA PARLAMENTOSU'NUN ÖNEMLİ KARARI.....	24
KOMÜNİSTLERİN TAVRI	24
GERÇEKLER ÜRKÜTTÜ.....	25
TÜRKİYE İTALYA'NIN 1980'LERİNİ YAŞIYOR	25
AVRUPA'DAN GLADIO DERSLERİ.....	26
TAM OLARAK BİTMİŞ DEĞİL.....	26
KAOSA GEÇİT YOK	27

BAŞLARKEN

GLADIO'NUN KÖKENİ VE DOĞUŞU

“Gladio” terimi, Latince ‘gladius’ kelimesinden geliyor ve anlamı, hançer, kılıç benzeri keskin silahlar; gladyatör kelimesi de aynı kökenden. Bu sözcük, NATO’nun İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Varşova Paktı ülkelerinin Batı Avrupa’ya karşı olası bir saldırısına karşı geliştirdiği ‘gizli ordular’a verilen isim. Gladio, aslında sadece İtalya’daki NATO’ya bağlı gizli birimlere verilen ad olmasına karşın, ‘Gladio Operasyonu’, Avrupa genelinde oluşturulan tüm gizli savunma birimlerinin adı oldu.

TÜM AVRUPA'YA YAYILDI

Gladio ile ilgili en kapsamlı araştırmaları yapan tarihçi Daniele Ganser'in dikkat çektiği bir nokta çok önemli; Gladio'nun kolları küçük, büyük, stratejik açıdan önemli, önemsiz demeden hemen tüm Avrupa ülkelerine uzandı, ancak bazı ülkelerde diğerlerinden daha etkin ve güçlü hale geldi. Bazı ülkelerin Gladio'su sessiz sedasız tetikte beklerken, bazılarının tarihini Gladio yazdı bile. Ülkeler arasındaki bu fark, onların farklı bir toplumsal, siyasal ve sosyolojik şartlarından kaynaklanıyor. Bu farkları incelemeye geçmeden önce, Gladio'nun nasıl bir proje olarak ortaya çıktığını ve temellendirildiğini anlamakta fayda var.

GLADIO OLUŞUMU

Gladio Operasyonu 1948'de, daha NATO kurulmadan Müttefik Ülkeler arasında oluşturulan Batı Birliği'nin Gizli Komitesi (Clandestine Committee of the Western Union - CCWU) bünyesinde geliştirilmeye başlandı. 1949'da NATO kuruldu ve CCWU, NATO ile ortak hareket etmeye başladı. 1951'de de, tamamen NATO'nun içine entegre edilerek Gizli Planlama Komitesi (Clandestine Planning Committee - CPC) adı verilen bir daireye dönüştürüldü. CPC, Fransa'da Avrupa Müttefikler Yüksek Merkezi (Supreme Headquarters Allied Powers Europe - SHAPE) tarafından kumanda edilen bir yapı idi. Araştırmacı Ganser göre, CPC'ye paralel olarak, Müttefik Gizli Komitesi (Allied Clandestine Committee - ACC) diye bir birim daha kurulmuştu. 1957'de kurulan ACC, NATO'nun Müttefikler Yüksek Avrupa Komutanı'na (Supreme Allied Commander in Europe - SACEUR) bağlı olarak faaliyet gösteriyordu.

Belçika'nın Mons kentindeki SHAPE karargahında görev yapan SACEUR'dakomutanlar geleneksel olarak Amerikalı'lar arasından seçiliyordu. SACEUR,

Washington'da Pentagon'a bağılı olarak çalıştığından, yeni kurulan bu birimlerde ABD, etkisini ciddi ölçüde arttırdı. ACC'nin görevi, Gladio şebekelerinin yönetmeliklerini hazırlamak, gizli faaliyetler yürütebilme kapasitelerini arttırmaktı. Bu amaçla, Amerika ve Britanya'da üsler kuruldu. Almanya, Belçika, Danimarka, Fransa, İspanya, İtalya, Hollanda, Lüksemburg, Norveç, Portekiz ve Yunanistan'da olduğu Türkiye'de de Gladio'nun şebekeleşme faaliyetlerinde aynı ACC etkili oldu. Stratejik planma işi ABD ve İngiltere'de yapıldı.

ASKERİ İSTİHBARATLAR BAŞROLDE

Tüm NATO ülkelerinin içinde yer aldığı Gladio projesinin baş katılımcısı, Avrupa devletlerinin orduları ve askeri istihbarat servisleriydi.

NATO üyesi olmayan, Avusturya, Finlandiya, İrlanda, İsveç ve İsviçre gibi tarafsız bazı Avrupa ülkelerinin de içerisinde bulunduğu bu ağ, ABD'nin CIA ve Britanya'nın SIS ve MI6 istihbarat örgütlerinin yakın takibi ve hamiliğiyle serpildi. Gladio projesinin hayata geçirilmesine, CIA'in kurucusu Allen Dulles'in ön ayak olduğu ve CIA'nın, Gladio Operasyonu'nun baş mali kaynağı olduğu da iddia ediliyor.

HÜCRE TİPİ ÖRGÜTLENME

Gladio projesi çerçevesinde, Avrupa genelinde, paramiliter mangalar oluşturuldu. Gerçek bir savaş olsa orduların yanısıra savaşacak paramiliter güçlerin başlatacağı direniş hareketleri için toprağın altına silahlar gömüldü, kaçış rotaları hazırlandı. Askeri eğitim alan Gladio milisleri, barış zamanı oluşturdukları gizli hücreler sayesinde, savaş halinde, düşman tarafından kontrol edilen topraklarda sabotaj ve suikastler gibi faaliyetleri yürütebilecekti. Gladio'nun temel ayağı askeriydi ancak sivillerin desteği olmadan, hedeflenen yapılanma oluşturulamazdı. Sivil kanatta, eski Nazi subay ve sempatizanları, faşistler ve sağ siyasetten çeşitli isimler kadar bazen güç ve iktidar arayışındaki sol görüştekiler, bilerek veya bilmeyerek, Gladio'nun neferleri oldular.

CIA'in Gladio'nun faaliyetlerini desteklerken soğuk savaş döneminde yaşanan birçok karanlık olaya ne kadar müdahil olduğu hala süren bir tartışma. Belçika, İtalya ve İsviçre'de bu konuya ilişkin meclis soruşturmaları yapıldı. ABD, Avrupa'da Gladio'nun gerçekleştirdiği bilinen ve söylenen bombalamalar gibi terörizm faaliyetleriyle ilişkisi olmadığını açıkladı.

KONTROLDEN ÇIKAN YAPILAR

Bazı ülkelerde Gladio'nun ne kadar büyüyüp tüm devlet düzenine hükmedecek kadar güçlendiğini düşününce, ABD'nin açıklamalarının tümüyle yanlış olduğunu söylemek güç gibi gözüküyor.

Gladio, her ne kadar İkinci Dünya Savaşı'nın ertesinde başını ABD ve Britanya'nın çektiği müttefik ülkelerin ortak bir projesi olarak geliştirse de, bu gizli orduların kendi vatandaşlarına karşı gerçekleştirdikleri işkencelerden darbelere, suikastlerden terörist eylemlere kadar bir dizi operasyon 'yerli malı' olarak planlandı ve gerçekleştirildi.

Hatta, Türkiye gibi bazı ülkelerde Gladio'nun hepten kontrolden çıkması ve kendi kuran güçlere karşı çalışır hale gelmesi söz konusu oldu.

WILLIAM COLBY'NİN SIR DOLU ÖLÜMÜ

Gladio'nun gizli askerleri arasında Naziler'e karşı savaşanlar asıl yönetimi ellerinde tutuyordu. Savaş esnasında Fransa'ya paraşütle inerek direnişçileri örgütleyen ABD'li William Colby, 1951'den itibaren İskandinav Gladio'sunun eğitiminde görev aldı. Colby, Gladio'nun gizli savaşçılarının en üst düzey isimlerinden biriydi. 1973-76 yıllarında ise CIA'yi yönetti. 1976'da, daha sonra Başkan olacak George H.W. Bush'un CIA Başkanlığı'na oynaması ve Henry Kissenger'ın da Colby'nin ayağını kaydırmak üzere harekete geçmesi sonucu, 1975'te ABD siyaset tarihine "Halloween Katliam"ı olarak geçen ve Başkan Gerald Ford'un kabinesindeki önemli bazı isimleri daha muhafazakâr siyasetçilerle değiştirdiği süreç yaşandı. Donald Rumsfeld ve Dick Cheney gibi, ileride 'neo-con' olarak anılacak şahinler bu şekilde siyaset sahnesinde yükselmeye başlamıştı. Kongre'ye karşı çok açık davranıp, CIA'nın şeffaflığını sağlamaya çalışan Colby, 1978'de piyasaya çıkan anı kitabı, "Onurlu Adamlar"da Gladio Operasyonu'ndan bahsederek, "büyük ve önemli bir proje" demişti.

Colby, 1996'da geceyarısı göl kıyısındaki evinde kanoyla dolaşmaya çıktı ve boğuldu.

Çok şey bildiği ve açıklamaya hazır olduğu için öldürüldüğü yolunda ciddi iddialar bulunuyor.

AVRUPA DERİN DEVLETİYLE BÖYLE HESAPLAŞTI

Türkiye, kendisini çağdaş dünyanın parçası yapmak için Avrupa Birliği üyeliğine aday oldu. 1999'da üyelik müzakereleri başladı. 2005 yılından bu yana yavaşlama olsa da, üyelik süreci devam ediyor.

Avrupa, 1990'ların başından bu yana, bir yandan Soğuk Savaş'ın bitişiyle eski komünist blok ülkelerle "bir arada yaşama" konusunda uyum sağlama sürecini ve bunun getirdiği sıkıntıları yaşarken, bir yandan da hemen burnunun dibinde, Balkanlar'da yaşanan dehşet verici katliamlara tanıklık etti. Bu dönem, Avrupa için, hem eski Yugoslavya'da yaşananlara müdahale yönünde kararlı adımlar atmamanın/atamamanın sancısının hissedildiği hem de Soğuk Savaş kutuplaşması sırasında Batı Avrupa'nın siyasi dokusuna sızan 'gizli ordular' konusunda ortaya çıkan gerçeklerle yüzleştiği dönem oldu.

AVRUPA GLADIO İLE YÜZLEŞİYOR

Avrupa Parlamentosu, 1990'da Gladio yapılanmasını tartışmayı başladı. Yeşiller Grubu'ndan İtalyan milletvekili Enrico Falqui, "Birçok Avrupa ülkesinde, demokrasiyi hedef alan karanlık senaryoların, yakın zamanlarda bile tarihi tepetaklak edecek boyutta gelişmelere neden olduğunu gözardı eden ve bu senaryolarla bağlantılı olan kurumlarının tam manasıyla şeffaf olamadığı, gerçekler üzerine kurulmayan bir Avrupa'nın, geleceği de olamaz. Eğer, biri açık ve demokratik, diğeri gizli kapaklı ve gerici iki devletle birden yaşadığımız fikrini yok edemezsek, gelecek diye birşey olmayacak. Bu nedenle, geçtiğimiz yıllarda Avrupa Topluluğu'nun üye ülkelerinde kaç Gladio şebekesi oluştu, bu şebekeler nasıl yapılanmalar, bu soruları yanıtlamamız gerekli" demişti.

Avrupa Parlamentosu'nun çoğunluğu da milletvekili Enrico Falqui'nin ifade ettiği görüşleri paylaşarak, 22 Kasım 1990'da, Gladio yapılanmalarını şiddetle kınama kararı aldı. Parlamento, Avrupa devletlerine, bu gizli örgütlerin "niteliklerini, yapılarını, amaçlarını, bu tip yeraltı yapılanmaları ve bunlardan kopan muhaliflere ilişkin tüm diğer ayrıntıların soruşturulması çağrısında bulunuldu. Avrupa Parlamentosu'nun bu çağrısı, Gladio'ların, Avrupa devletlerinin politikalarını yasadışı biçimlerde nasıl yönlendirdiğinin ve Avrupa'da yaşanan terörizmi kendi çıkarları için nasıl kullandığının açığa çıkarılmasını da talep ediyordu.

AVRUPA'DA TAM OLARAK BİTMİŞ DEĞİL

Günümüzde Gladio, Avrupa genelinde tamamen ortaya çıkarılmış, temizlenmiş değil. Avrupa derin devletlerinin üyeleri hala, gerek eskinin Demir Perdesi'nde, gerekse Batı Avrupa'da aktif görev yapmaya çalışıyor. Bağlı buldukları devletler, onları tam manasıyla yok etmedi ya da edemedi. Ortadan kaldırılamayan Gladio'lar zamanla, hem sağ hem de sol kanattan güç toplayarak devlete göbek bağıyla bağlı, siyaset ve mafyanın içiçe girdiği yapılara dönüştüler. Ancak bugün Avrupa'da devletin onayladığı

aktif bir Gladio'dan söz etmek güç. AB genelinde birçok devlette, Gladio'nun eski üyelerinden veya benzerlerinden yeni yapıların 'hortlamaması' için büyük gayret gösteriliyor. Bu çabayı gösterenlerin başında da, devletlerden çok, söz konusu ülkenin kendi basını kadar, akademi dünyası ve sivil toplum kuruluşları geliyor.

DEVLET İÇİNDE DEVLET, ORDU İÇİNDE ORDU

1990'larda, Türkiye'de Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri demokratik, sosyal ve ekonomik geçmişleri açısından küçümsenen ülkelerdi. Oysa bugün bu ülkeler, sadece Türkiye'yi değil, bazı Batı Avrupa ülkelerini bile aşan ölçüde hak ve özgürlükleri temel alan yeni anayasalar ve hukuki düzenlemeler yaptılar. Türkiye bu yılları siyaseten ıskaladı. Üstelik bu dönemde ülkenin Güneydoğu ve Doğusu'nda süren 'düşük yoğunluklu savaş', kendi Gladio'sunu devlet içinde devlet, ordu içinde ordu olarak tasvir edilebilecek bir yapıya dönüştürdü. Bir yıldan fazla süren araştırma sonucunda hazırlanan ve mahkeme tarafından kabul edilen iddianameden öğrendiğimize göre Türk Gladio'su, Ergenekon Terör Örgütü'ne dönüşmüş.

Gladio'nun hikayesi, 'derin devlet'in kendi bildiğini okumak, kendi doğru saydığını yapmak ve son kertede, sadece ve sadece kendi gücünü korumak için neler yapabileceğinin bir öyküsüdür. Susurluk'ta 1996'da bir kazayla ortaya dökülen devlet-mafya-siyasetçi ilişkileri zincirinin yarattığı toplumsal şok, bir temizlenme süreci başlatabilseydi, bugün Türkiye çok daha rahat günler geçiriyor, o dönemden bu yana Gladio'ya kurban verilenler de yaşıyor olurdu.

Şimdi Türkiye'nin önünde yine ciddi bir fırsat var: Kendi Gladio'sunu sessizce tasfiye etmek. Böylece ilk kez Türkiye, kendi tarihini değiştirmekle kalmaz, bütün Avrupa'yı sarsabilecek bir dönüşüme öncülük eder. Böylece Türkiye, Batı Avrupa'yı takip etmeyi bırakıp, onun önüne geçebilir. Tıpkı AB'nin yeni ülkelerinin 1990'larda yaptıkları gibi.

İTALYAN GLADİOSU'NUN YARIM YÜZYILLIK KORKU EGEMENLİĞİ

Paramiliter grupların siyasi yükselişi

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, ABD'li diplomatların, İtalya'da Mussolini'nin faşist yönetimine karşı beraber savaştıkları komünist direnişçilere karşı ciddi bir tavır değişikliği oldu. Bu değişikliğin ardında Washington-Moskova ekseninde Hitler'e karşı kurulan ittifakın yavaş yavaş kırılması yatıyordu. Başkentlerde 'büyük adamlar' tarafından alınan kararların, uzaktaki merkezlerde uygulamaya konması büyük travmalar yarattı. Öncelikle, İtalya'da sol, dünya genelinde faşizme adını veren Mussolini yönetimiyle çok sert biçimde çatıştığı için önemli bir tabana sahipti. İkincisi, İtalya'daki Amerikalı resmî görevliler, daha birkaç ay önce savaşmakta oldukları aşırı sağ ve faşist kökenli oluşumlarla işbirliğine gitmek zorunda kalırken, komünist ve sol görüşteki İtalyanlar da yaşanan değişimi anlamlandırmaya çalışıyordu.

Esasen bu beklemeyen bir şey değildi. Çünkü daha savaş sürerken solcu kanattakilerin hiç de hoşuna gitmeyecek gelişmeler yaşanmaya başlamıştı. ABD'nin İtalya'daki gizli servisi olan Stratejik Hizmetler Bürosu OSS'nin (Office of the Strategic Services) Başkanı Earl Brennan, ABD Adalet Bakanlığı'na, İtalyan kökenli Amerikalı 'Lucky' Luciano'nun 50 yıllık hapis cezasının indirilmesi teklifini götürmüştü. Bu teklifin ardında, Luciano'nun ABD ordusuna Sicilya'da işbirliği yapabilecekleri mafya patronlarının isimlerini ve bağlantılarını vermesi pazarlığı yatıyordu. Britanya medyasında 1990'larda çıkan bazı haberlere göre, 1943'te Sicilya'daki mafya patronlarının desteğiyle önemli bir çıkartma yapan ABD ordusu, savaş sonrasında da Ada'yı onların (mafyanın) dilediği gibi yönetmesine izin verecek bir düzen oluşmasına destek oldu.

GLADIO'NUN FİLİZLENMESİ

Savaş sonrasında, direnişçi geçmişi solu güçlendirdi. 1948'de İtalya Komünist Partisi PCI (Partito Comunista d'Italia) yaklaşık 27 yıl önce ayrıldığı İtalyan Sosyalist Partisi PSI (Partito Socialista Italiano) ile birleşerek, Halkçı Demokratik Cephe FDP'yi (Fronte Democratico Popolare) kurdular. Bu birleşme sol açısından bir seçim başarısı getirebilirdi. Ancak seçimlerde Amerika'nın desteklediği Hıristiyan Demokratlar olan DC (Democrazia Cristiana), oyların çoğunluğunu aldı. Yıllar sonra, İtalya'nın Gladio yapılanması ortaya çıktığında, cumhurbaşkanlığı da yapan Hıristiyan Demokrat Parti kurucularından Francesco Cossiga, seçimleri kendilerinin değil de, Halkçı Demokratik Cephe FDP'nin kazanması halinde duruma müdahale etmek üzere, parti içinden paramiliter bir grup olarak 'tepeden tırnağa silahlanmış olarak beklediklerini' anlatmıştı. Vietnam Savaşı'na muhalefet eden İhanet adlı kitabın da yazarı ve son derece ilginç bir yaşam öyküsü olan Amerikalı subay William R. Corson, 1978'de kaleme aldığı Cehalet Orduları kitabında, CIA'in Hıristiyan Demokratlar olan DC'ye bu seçimler öncesinde milyonlarca dolar aktardığını anlatır. Bu kitapta, FDP adaylarına karşı yerel olarak birebir karalama kampanyaları yürütüldüğü ve bundan başarılı sonuç alındığı da öne sürülür.

1953-1958 yılları arasında İtalya'da komünist ve sol gruplara karşı sandıkta kaybetmelerini sağlayacak karalama kampanyaları yürütüldüğünü sonradan CIA Başkanlığı'na yükselecek William Colby de dile getiriyordu. Colby, gerek İtalyan gerekse Amerikan yasaları önünde başka bir devletin içişlerine bu şekilde karışılmasının 'yasadışı' olduğunu 'Onurlu Adamlar' adlı kitabında ifade etmişti. Ancak yaşananların, Soğuk Savaş gibi bir ortam söz konusu olduğu için "ahlâklı" kabul edilebileceğini de öne sürmüştü.

1949'da NATO'nun kurulması ve İtalya'nın kurucu üyeler arasında yer almasıyla beraber, DC bünyesinde filizlenmeye başlayan Gladio yapılanması, giderek resmiyet kazandı. NATO'nun kurulmasına paralel olarak faaliyete geçen ve İtalyan Savunma Bakanlığı'na bağlı olan Silahlı Kuvvetler İstihbarat Servisi SIFAR (Servizio Informazioni Forze Armate) General Giovanni Carlo yönetiminde, Gladio'yu teşkilatlandırmaya başladı.

GİZLİ EĞİTİM MERKEZİ

Bu noktada önemli bir hususa dikkat çekmek gerekiyor. Gladio, ABD başta olmak üzere NATO şemsiyesi altında gelişen bir operasyon olmakla beraber, sonuçta yerel güçlerin biçimlendirmeleri ve operasyonu sahiplenmeleri Gladio'nun yapısı ve işleyişi üzerinde hayatî bir rol oynuyordu. Yani, askerlerin ve siyaseten önemli konumlarda olanların belirleyici kararlar alması, hatta ABD'ye karşı ufak 'dolandırıcılıklar' gerçekleştirebilmeleri mümkündü. Örneğin, 1951'de SIFAR Başkanı olan Umberto Broccoli, Savunma Bakanı Efsio Marras ile Gladio ekibinin ABD'de mi Britanya'da mı eğitim göreceğini tartışmıştı. Tartışmanın temelinde, eğitim karşılığı ABD'nin bedelsiz silah tedarik etmesine karşılık Britanya'nın daha iyi eğitim verdiği savı yatıyordu. Buna karşılık Broccoli'nin böyle hesaplar içine girdiği kısa süre sonra fark edildi ve yerine daha güvenilir bir isim olarak nitelenen General Giovanni De Lorenzo getirildi.

DE LORENZO'NUN PIANO SOLO' DARBE GİRİŞİMİ

De Lorenzo'nun en önemli adımlarından biri, İtalyan toprakları dahilinde Gladio askerlerinin eğitileceği bir kampın kurulması oldu. Sardunya Adası'nda yüksek duvarlarla çevrelenen, kendine ait ufak bir limanı olan, denizaltı eğitim verilen, uçak ile helikopter pistleri ve yeraltı sığınakları bulunan bu okula, Centro Adestramento Guastatori (Sabotajcılar Eğitim Merkezi) adı verildi. Burada, 'gladyatörlere' askerî ve ideolojik eğitim verilmesinin yanısıra özellikle patlayıcıların kullanımı öğretiliyordu. İtalya'da 1990'larda Gladyo'yu ortaya çıkaran soruşturmalar sırasında sorgulanan bir Gladio eğitmeni, 'öğrencilerin' Ada'ya uçaklarla gizlice getirilip, kıyıya da gizlice indirildiklerini anlattı. Öğrencilerin kendileri de nereye getirildiklerini bilmiyor, camları karartılmış uçaklarda seyahat ediyorlardı.

General De Lorenzo, 1963 DC-PSI hükümetinde Savunma Bakanı Giulio Andreotti tarafından İtalyan Emniyeti'nin başına geçirilmişti. De Lorenzo, askeri istihbarat örgütü başkanı Renzo Rocca tarafından kumanda edilen Gladio birimlerinin gerçekleştirdiği eylemlerle 'tansiyonu' yükseltti. Gladio hücreleri, Hıristiyan Demokratlar'ın parti merkezlerini ve bazı yerel gazeteleri bombalamaya başladı.

Bombalamaları, komünist ve sosyalist sempatzanlarının gerçekleştirdiği iddia edildi.

Ancak bu bombalamalar, hükümetin istifa etmesine neden olacak denli yankı getirmedi. Bunun üzerine, İtalya'da 1995'te yayınlanan Senato Raporu'nda belirtildiği üzere, De Lorenzo, 1964'te "Gladyatörlerin, kendi işareti üzerine radyo ve televizyon kaynaklarının da arasında bulunduğu tüm önemli haberleşme merkezlerini, sol partilerin merkezlerini, solcu gazetelerin bürolarını işgal etmesine yönelik" bir plan yaptı. Gladio'nun gizli askerlerini acımasız ve kararlı davranmaları yolunda da uyarı De Lorenzo, darbe ertesinde Sardunya'daki gizli Gladio merkezinde hapsedilecek bini aşkın sol görüşlü insanların listesini de hazırladı. Bunun yanısıra, İtalya'nın önde gelen yüzbinlerce insan hakkında dosyalar tutulmaya başlandı. Hemen her siyasetçi, işadami ve medyatik tüm şahsiyetler izleniyordu. Başbakanlık ise sürekli dinleniyordu. Dosyalar şantaj amacıyla özellikle evlilik dışı veya skandal yaratacak ilişkiler üzerinde duruyordu.

Aynı yılın Haziran ayında, De Lorenzo, İtalyan polis güçleri Carabieneri'nin 150.'nci kuruluş yıldönümü vesilesiyle, Roma'da tanklarla gövde gösterisi yaptı. DC'den olan Cumhurbaşkanı Antonio Segni de, güvenlik güçlerini heyecanla selamladı ve tanklar, Roma sokaklarına park edilmiş vaziyette bırakıldı.

Kendisi de Gladio'nun kurucularından olan Başbakan Aldo Moro, bu manevraların ne anlama geldiğini çok iyi biliyordu. Kendisini alaşağı etmeye çalışan De Lorenzo ile gizlice buluştu. Bu buluşmada Moro, tansiyonun düşürülmesi karşılığında kabinesindeki sivri sosyalistleri daha ılımlı isimlerle değiştirmeye razı oldu. Bu sayede, Gladyatörler sessiz sedasız tekrar yeraltına çekildi. 1967 yılında İtalyan gazeteci Raffaele Jannuzzi, Espresso dergisinde, "Complotto al Quirinale" (Quirinale'de Komplö) başlığıyla Piano Solo 'post-modern' darbesini duyurdu. İtalya'da siyasetin darbe darboğazına düşmesinden ürken siviller de bir araştırma süreci başlattı. 1968 yılına gelindiğinde Gladio kumandanı asker Rocca da, ifade vermeye hazırlanırken öldürüldü. Konuyu araştıran savcı, başka bir soruşturma ile görevlendirildi.

TORA TORA DARBE GİRİŞİMİ

1968'de sol siyasi gruplar yeniden seçim zaferine yürüdü. Bu sefer de, 1970'te Tora Tora adıyla yeni bir darbe planı yürürlüğe kondu. Bu plana göre, siyasetçilerin önemli bir kısmı bir anda tutuklanacak ve Savunma Bakanlığı işgal edilecekti. İşçi sınıfının güçlü olduğu yerlerde olası isyanları bastırmak için büyük hazırlıklar yapıldı. Ancak, darbe gerçekleşeceği 8 Aralık 1970'te son anda durduruldu. Öyle ki, ellerinden kelepçelerle radyo-televizyon merkezlerine yürütülen askeri mangalara zor ulaşıldı ve 'dur' emri verildi. 1990'larda ifadesi alınan İtalyan mafya patronlarından bazıları, darbeden son anda vazgeçilmesinin nedenini Sovyetler'in plandan haberdar olması olarak açıkladılar. CIA'den Colby, İtalyan faşist Junio Valerio Borghese'nin liderliğinde olmasından dolayı, "Golpe Borghese" adıyla anılan bu darbeyi bizzat dönemin ABD Başkanı Richard Nixon'ın durduğunu anlatır.

1963-1970 arası iki kez darbe diktası altına girmekten kılıpayı kurtulan İtalya, 1970'li yılları ise sürekli suikastler, bombalamalar dolayısıyla "Anni di Piombo" (Kurşun Yılları) olarak adlandırılan biçimde diken üzerinde geçirecektir.

KENNEDY'NİN SİYASİ DEĞİŞİMİ

John F. Kennedy'nin 1961'de ABD Başkanı olmasıyla birlikte, İtalya'ya karşı güdülen dış siyasette büyük bir değişim dönemi başladı. Colby'nin 'Onurlu Adamlar' kitabında yer alan CIA tarafından yapılmış bir analize göre, esasen İtalyan sosyalistleri demokratik bir düzen arzulamaktaydılar. Kennedy de bu görüşü paylaşıyordu. Yine de, Kennedy'nin liberal bakışı CIA ve ABD Savunma Bakanlığı'nda fazla sempatiyle karşılanmıyordu. Gladio'yu yöneten birimler de, İtalyan seçimlerine müdahale edilmemesi fikrine soğuk bakıyordu. 1963'teki seçimlerde gerçekten de DC'nin oyları % 38'e düştü ve Sosyalist PSI, % 14'lük bir başarı kaydetti.

Hıristiyan Demokrat Aldo Moro liderliğinde kurulacak koalisyon kabinesinde sosyalistler de bulunacaktı. Başkan Kennedy, İtalyan seçimlerinde ortaya çıkan tablodan memnuniyetini dile getirmek için Roma'yı ziyaret etti. Sosyalistlerle sıcak yakınlaşmalar sergileyen Kennedy, birkaç yıl sonra öldürüldü. Bu arada, İtalya'da Komünist Parti'nin oyları da % 25 seviyesinde olduğundan, onlar da kabinede yer almayı talep ediyorlardı. Aynı dönemde, inşaat işçileri sendikası Roma'da büyük bir gösteri düzenledi. 1980'lerdeki bir siyasi soruşturma çerçevesinde sorgulanan üst düzey bir İtalyan istihbaratçı, Gladio'nun bu gösterilerde 200 kişinin yaralanmasına neden olan olayları başlattığını itiraf etmişti. Bu dönemden itibaren, İtalya'da Gladio'nun rengi değişmeye başladı. Daha önceleri, özellikle Amerikan ajanlarıyla işbirliği halinde karalama kampanyaları ve sempati duydukları partilere finansman sağlanması ile uğraşan Gladio ekipleri, enerjilerini "tansiyon stratejisi" yaratmaya yöneltti. Bu stratejinin ilk adımı olarak da, "Piano Solo" adlı proje çerçevesinde, General Giovanni De Lorenzo tarafından planlanıp uygulamaya konan darbe 1964'te gerçekleştirildi.

TÜRKİYE İTALYA'YA NE KADAR DA BENZİYOR

Türkiye'nin kendisini karşılaştırmaktan hoşlandığı ülkelerin başında İtalya gelir. İtalya'nın bir Akdeniz ülkesi olması, coğrafi bölgeleri arasında büyük sosyal, ekonomik uçurum bulunması, fakirlik ve faşizm geçmişinden Avrupa'nın en güçlü ve 'karizmatik' ülkelerinden biri olmaya uzanan tarihi yolculuğu bu kıyaslamaya sebeplerden bazılarıdır. Birçok konuda İtalya ile Türkiye arasında benzerlikler tartışılır olsa da, söz konusu Gladio yapılanmaları olunca gerçekten de arada önemli bir benzerlik göze çarpıyor.

NEDEN TANSİYON STRATEJİSİ?

İtalya'daki Gladio yapılanmasına girmeden önce, bu konuda önemli akademik araştırmalar yapan İsviçreli tarihçi Daniele Ganser'in dikkat çektiği noktayı yeniden hatırlatmakta yarar var. Ganser'e göre, Gladio, Soğuk Savaş döneminde bütün NATO ülkeleri ve tarafsız Batı ve Orta Avrupa ülkelerinde faaliyet gösterdi. Bazı ülkelerde kendi köşesinde sahneye çıkmayı beklerken, bazı ülkelerde de, o ülkelerin tarihini sarsan ölçüde güçlü ve yıkıcı etkileri olmuştur. İtalya, bu ikinci grupta yer alan ülkelerden biridir.

İtalya'nın kaos yıllarına (1960'lı yıllar) damgasını vuran, "tansiyon stratejisi" (strategia della tensione) oldu. Bu stratejiye göre, ülke genelinde (ve mümkünse ülke

dışında), kamuoyunu etkilemek için gerçek olmayan bilgiler yayıldı ve terör eylemleri gerçekleştirildi. Bu ortamın yarattığı korku/nefret hisleri ortamında yapılacak sürekli propaganda ile kamuoyunu etkilemek ve hükmetmek kolay olacaktı. Ganser bu konuda, “Bu taktik, bombalama eylemleri ve bu eylemlerin başkalarının üzerine atılmasının öngörür” der. Yine Ganser, “‘Tansiyon’ kavramıyla, ‘duygusal tansiyon’ ve ‘korkular yaratılması’ kastedilmektedir. ‘Strateji’ sözcüğüyle kastedilense, kitlelerin belli bir gruba karşı korku beslenmesidir” diyerek bu stratejiyi açıklıyor.

Ülkede ‘kaos ortamı yaratılması’ hedefine Türkiye yabancı değil. Ergenekon soruşturması sırasında elde edilen belgelerde bu hedefi sıkça gördük. Üstelik bunu sadece son dönemde değil, 1960’tan beri zaman zaman gördük. Ek olarak, İtalya’daki Gladio yapılanması da tıpkı Türkiye’deki muadili gibi, ‘dış düşmanlara’ karşı savaşmak için, yani olası bir komünist saldırıda direniş başlatmak üzere kurulduysa da, hemen tüm vaktini ‘iç düşmanların’ yıpratılması ve yok edilmesi için harcadı. Şunu da eklemek gerekiyor ki, İtalya’nın Gladio’su mafya ile sıkı bir işbirliği yürüttü.

HEDEF KAOS ORTAMI YARATMAK

Burada bir parantez açarsak, İtalya’da, Türkiye’den farklı olarak, komünist ve gerçek ‘sol’ siyaset, güçlü bir geleneğe sahiptir. Diğer bir deyişle, Türkiye’de yıllarca yasadışı varsayılan siyasetin dışına itilen sol grupların benzerleri, İtalya’da her zaman siyasal alanın içinde kendini temsil etme imkânı buldu. Bu yüzden İtalyan Gladio’su sürekli olarak sağ siyasetle daha yakın oldu. Hedefi ise hep sol siyaset oldu. Türkiye’deyse, gerek Gladio yapılanmasının Soğuk Savaş’ın bittiği 1990’larda tasfiye edilmemesi, gerekse de sağ-sol ayrımının ancak günümüzde anlaşılabilirliği üzere kaygan bir zemine sahip olması nedeniyle, durum ideolojik açıdan çok daha karışık. Buna karşın, İtalya ve Türkiye’nin Gladio yapılanmalarının ortak bir diğer özelliği de, kendi bünyelerinde görev yapan isimleri, ne kadar üst düzey olurlarsa olsunlar, hedeflenen “kaos ortamını yaratmak için” kurban seçebilmeleri.

GLADIO İÇİNDE DERİN GLADIO

Ergenekon soruşturmasına ilişkin en çok kafa karıştıran konu, bu oluşumun, normal koşullar altında biraraya gelmeyecek, birbiriyle kanlı bıçaklı olan ‘sağcı ya da solcu olarak isim yapmış aktörleri’ buluşturan; melez bir organizma ve yapıya işaret etmesi. Aslında bu tarz, sadece Türkiye’ye özgü değil. Gladio’nun palazlandığı diğer ülkelerde de bu yapı, tuhaf koalisyonlar üretiyor. İtalya’da hâlâ bir muamma olan Rosa dei Venti ve P2 yapıları bu konuda ipuçları veriyor.

AMERİKALILAR GLADIO’YU SORGULADI

Gladio yapılanmasıyla ilgili soruları yanıtlamak zorunda kalan üst düzey İtalyan yetkililer, suçu hep ABD ve NATO’nun üzerine attı. “Onlar emretti, biz yaptık” deyip işin içinden çıktılar. Ancak, ABD’nin istihbarat servisinden isimler, bazı asker ve siyasetçilerin Gladio’yu destekleyen aktif müdahalesine rağmen bazı Demokrat ve hatta Cum-huriyetçi senatörler, gazeteciler ve siviller bu tarz operasyonları sert biçimde sorguladı. 1975-76 döneminde CIA ve FBI’nın yasadışı faaliyetlerini araştıran Demokrat Parti’li Otis Pike başkanlığındaki komite, Gladio’ya uzanan bazı konularda önemli bulgulara erişti. Örneğin, Roma Büyükelçisi Graham Martin kanalıyla İtalya’nın Hıristiyan Demokrat Parti’ye (Democrazia Cristiana -DC-) rüşvet, bağış ve başka kanallarla milyon dolarları bulan gizli para aktarımı yapılmıştı.

Öte yandan, Gladio tarzı yapılanmalar, bir kez kurulduktan sonra kendi içlerinde de kopuşlar, değişimler, bölünmeler yaşıyor, yeni fraksiyonlar doğuyordu. İtalya’da daha geçen bahar piyasaya çıkan Segreti di Stato: Le Verità di Amos Spiazzi, il Generale Custode dei misteri d’Italia e della Rosa dei Venti (Devlet Sırrı: İtalya’nın ve Rüzgâr Gülü’nün Sırlarının Bekçisi General Amos Spiazzi Gerçeği) adlı kitap, gazeteci-yazar Sandro Neri’nin Amos Spiazzi ile yaptığı söyleşiyi aktarıyor. 1970’lerde Tora Tora Darbesi’nin neredeyse tüm sorumluluğu üzerine yıkılan Spiazzi yıllarca tutuklu kalarak görevden uzak tutulmuş, ardından da maaş eksiltilmesi yoluyla cezalandırılmıştı. Günümüzde emekli olmasına rağmen evinde hâlâ üniformasıyla dolaşan Spiazzi’ye göre, İtalya’da Gladio içindeki bir başka gizli teşkilatlanma olan Rosa dei Venti yani Rüzgâr Gülü ortaya çıkmıştı.

Bu yapı, NATO’ya bağlı gizli ordulardan farklı bir örgütlenme idi. Rüzgâr Gülü üyeleri, Gladio’nun diğer üyelerinin aksine, ABD ve NATO’ya karşı sempati duymuyorlardı. Onları buluşturan ortak nokta, ‘aşırı milliyetçi’ ve ‘ulusalcı’ olmalarıydı. Dışarıdan bakıldığında gündelik yaşamda şüpheleri asla üzerlerine çekmeyecek kadar sıradan hayat süren bu kişilerin, ulusal çıkar olarak gördükleri hedefler uğruna her şeyi yapabilecek, her şeyi göze alabilecek derecede fanatik ve sadık karakterde olmasına özen gösteriliyordu.

SADECE ÖZEL ASKERLER

Rüzgâr Gülü üyeleri, askerler arasından özel olarak seçiliyordu. Emekli olduktan sonra da örgütle ilişkileri sürüyordu. Aralarında çok sayıda sivilin de olduğu

Gladyatörler'in aksine, güvenlik güçlerinin üst tabakası sayılan ve yıllarca güvenilirlikleri sınanan bu kişilerin bürokratlar, entelektüeller, iş adamları ve siyasetçiler arasında da aynı görüşleri destekleyen ortakları vardı. Spiazzi'ye göre, bu 'en sadık' askerlerin adları ve hangi işlerde kullanılabileceklerine ilişkin listeler, üst düzey Rüzgâr Gülü yöneticilerinde bulunurdu. Özel görevler söz konusu olunca normal zamandaki işlerini bırakıp Rüzgâr Gülü için faaliyete geçen bu 'lejyonerler', 'vatan toprağı söz konusu' şiarıyla misyonlarını ölümüne ve gözü kapalı yerine getirecekti.

İtalya'nın Kurşun Yılları olarak anılan bombalama ve suikastlerle dolu dönemde, asıl görevi, ABD-NATO'nun emir-komuta zincirinden çıkan Rüzgâr Gülü'nün üstlendiğı de öne sürülüyor. Spiazzi, "Piazza Fontana, Piazza della Loggia, Italicus treni ve Bolonya İstasyonu olaylarının Birinci Cumhuriyet olarak adlandırdıkları yapıyı olağanüstü yetkilerle donatarak emniyet güçlerinin emrine sunmak için gerçekleştirildiğine inanıyorum; kızıl terör ve komünizm tehlikesiyse, aşırı sağ bu uğurda kullanmak için uygun bir kılıftı" diyor.

PROPAGANDA DUE: MASONİK KUKLACILAR

P2 adıyla anılan bir Mason Locası olan Propaganda Due, 1976-1981 yılları arasında faaliyet gösteren ve kayıtlarda yer almayan bir gruptu. Masonlar deyince akla hep esrarlı yapılar gelmesine karşın, P2'nin 1877-1976 yıllarında bünyesinde faaliyet gösterdiği büyük mason locası Grande Oriente d'Italia, Giuseppe Garibaldi, Giuseppe Mazzini gibi İtalyan tarihinin önemli isimlerinin yanı sıra sıradan bir sürü insanın da üye olduğu bir sosyal kulüp vasfındaydı. Ancak, kulübün başına Mussolini'nin 'Karagömlükçüler'inden olan faşist kökenli banker Licio Gelli'nin geçmesiyle, P2'nin yasal kayıtları silindi ve loca, 'derin' faaliyetlere daldı. Gelli, Tora Tora Darbesi'nin gerçekleşebilmesi durumunda, cumhurbaşkanını tutuklayacak olan isimdi. Gelli, 1970'lerde eski İtalyan asilzadelerinin bir zamanlar üyesi olduğu P2'yi yeniden etkinleştirmekle kalmadı, ABD ve Hıristiyan Demokratlar'dan da gizlenen bir 'çekim' merkezi haline getirdi.

EVDE BULUNAN DARBE PLANI

Mâlî konular araştırılırken, polis Gelli'nin villasını bastı ve burada yaklaşık 1000 isimden oluşan P2 üye listesi bulundu. Bu listeye göre P2 üyeleri arasında bakanlar, parlamenterler, askerler, istihbaratçılar, akademisyenler, yargıçlar, avukatlar, gazeteciler, televizyoncular ve işadamları bulunuyordu. Gelli'nin evindeki belgeler arasında, "Demokratik Yeniden Doğuş Planı" adlı bir 'darbe' projesi de vardı. Gelli'nin amacı, İtalya'yı P2'ye sadık ve otoriter düzeni savunan bir 'yeni demokratik eksen'e oturtmaktı. Bu amaçla, P2 kendi ekonomik ve siyasi elitini yaratacak ve kamuoyunu da adım adım ele geçirecekti.

İtalya'yı kana bulayan bir sürü olayda P2'nin kilit rol aldığı öne sürüldü. Bunlar arasında Başbakan Aldo Moro'nun öldürülmesi ve 1980 Bolonya Katliamı da vardı. P2'nin Gladio yapısı içinde olduğu söylene de, gazeteci üyelerinden bazılarının ABD'yi İtalya'daki tüm yasadışı hareketlerden sorumlu tutan haberler yaptıkları gözleniyordu. Örneğin ülkenin önde gelen araştırmacı gazetecilerinden Carmine Pecorelli (Mino), kıvrak kalemıyla gündeme taşıdığı askerî ve istihbarî dosyalarıyla tanınmıştı. Mino,

Moro suikastini CIA'in işaretiyle Gladio'nun işlediğini yazmıştı. Pecorelli 1979 yılında bir suikaste kurban gitti. Bu suikastin, mafya ile eski başbakan Giulio Andreotti'nin ilişkilerini gündeme getirmiş olması sebebiyle işlendiği öne sürüldü. Bu cinayetten ötürü Andreotti, 2002'de mafya patronu Gaetano Badalamenti ile beraber 24 yıl hapse mahkûm oldu. 2004'te karar temyiz edildi. P2 grubu üyeleri arasında yıllardır ülkede en çok izlenen tartışma programını yapan Maurizio Costanzo'da bulunmakta ve kendisine verilen belli konuları özellikle gündeme getirmektedir. Bu arada, 1981'deki P2 listesinde önemli bir yer işgal eden Silvio Berlusconi, bugün İtalya Başbakanı. P2 lideri Gelli geçtiğimiz yıl: "Şu Berlusconi iyi çocuk, ona bakıyorum ve bizim yaptığımız planları aynen uyguladığını görüyorum" dedi.

İTALYA'NIN KURŞUN YILLARI

İtalya, Gladio ile hesaplaşmaya 1960'ların sonunda başladı. Gerçi bu ilk girişim başarısızlıkla sonuçlandı ama, daha o zamanlarda bile, Gladio'yu soruşturmaya çalışan savcılar ve bürokratlar, "devlet içinde bir başka devlet olduğunu" fark etmişti. O dönemde sorgulanan Gladyatörler'in ifadeleri de durumun karmaşıklığını yansıtıyordu. BBC'nin 1991 tarihli belgeseli "Gladio Operasyonu"nda konuşan, 1970'te son anda durdurulan darbe girişimi Golpe Borghese'de aktif rol alan Albay Amos Spiazzi'nin kafası hayli karıştı. Nazi hayranı Spiazzi, "1974'te tutuklandım ve kendimi utanç verici bir durumda buldum. Savcı beni ısrarla sorguluyordu, o zaman bu savcının, ihtilâlcisi olduğumu veya anayasaya aykırı bir şey yaptığımı sandığımı anladım. Bana göre, söz konusu olan ulusal güvenlikti. Ben ve üstlerim, bu savcı ile aynı sistem içinde yer alıyorduk. Peki bu durumda, savcıya bazı şeyleri söylemem mümkün müydü? Hayır; çünkü askerî gizlilik buna engeldi."

Bahsi geçen savcı, Tora Tora darbe girişimini araştıran Padua'lı hukukçu Giovanni Tamburino idi. Tamburino, elde ettiği ipuçlarının bir yeraltı ordusuna işaret etmesi karşısında hayretler içindeydi. 1965-77 yıllarında faaliyet gösteren Savunma İstihbaratı Teşkilatı SID (Servizio Informazioni Difesa) içerisindeki bir "derin teşkilatlanma" olduğunu ortaya koyan belgelere ve ifadelere ulaşıyordu, ancak 'Gladio' adından henüz haberdar değildi. Fransız araştırmacı Jean Francois Brozzu-Gentile tarafından kaleme alınan Gladio Olayı adlı kitapta belirtildiği üzere, savcı Tamburino, 1974'te SID'in başında bulunan eski NATO Güvenlik Bürosu Şefi Vito Miceli'nin tutuklanmasını emredince kıyamet koptu. Spiazzi'nin, bildiklerini açıklamak için Miceli'den izin istemesi ve Miceli'nin de mahkeme huzurunda "sus" işareti yapması, tuhaf bir durum yaratmıştı. Bunun üzerine sorguya çekilen Miceli, devlete hizmet ettiğini ve sadece 'büyük yerlerin' emirlerini yerine getirdiğini söylüyordu. Gladio uzmanı İsviçreli tarihçi Daniele Ganser ve Gentile; Miceli'nin sonunda, 1977 yılında mahkemeye, "Devletin en üst düzey yetkilileri tarafından bilinen ve gizli servislerin bünyesinde çalışan, istihbarat toplamakla hiçbir alâkası olmayan işler gerçekleştiren çok gizli bir örgüt her zaman var olmuştur. Eğer detay istiyorsanız, bunları size ben veremem" dediğini bildiriyor. Miceli, 1978'de suçsuz bulunarak serbest bırakıldı. Tora Tora darbesine karışmakla suçlanan diğer 145 zanlıdan sadece 46'sı hüküm giydi ancak hepsi de temyizde beraat etti.

Devletin iki yüzünü karşı karşıya getiren bu dava, 1990'larda açılacak Gladio soruşturmasının üzerinde yükselbileceği bir temel oluşturduysa da, İtalya'nın en kanlı

yıllarının 1970’li yıllar ve 1980’lerin başı olmasını engelleyemedi. Dahası, Miceli’nin neo-faşist İtalyan Sosyal Hareketi - Ulusal Sağ (Movimento Sociale Italiano-Destra Nazionale) adayı olarak senatör seçilmesi gibi örnekler, Gladyatörler’i tasfiye etmenin söz konusu olmadığını gösterdi.

ART ARDA GELEN BOMBALAR

İtalya tarihindeki Kurşun Yılları (Anni di piombo), bir bombalama olayıyla başladı. 1969’da Milano’daki Banca Nazionale dell’Agricoltura (Ulusal Ziraat Bankası) merkezinin de bulunduğu Piazza Fontana’da (Fontana Meydanı) gerçekleşen patlama, 17 kişiyi öldürdü, 88 kişiyi yaraladı. Aynı gün, Roma ve Milano’da üç bomba daha patladı, bir bomba da patlamadan ele geçirildi. Piazza Fontana olayı, “tansiyon stratejisi” olarak adlandırılan, halkın ürkütülüp korkutulması ve bombalama eylemlerinin suçunun önceden belirlenen mihraklara atılması suretiyle siyasi gelişmeleri belirlemeyi amaçlayan eylemlerin ilkiydi. Ayrıca bu strateji, “güvenlik” kaygısını kamuoyunun gündeminde ilk sıraya taşıyarak, yurttaşları “haklar mı güvenlik mi” ikilemine sıkıştırmayı hedefliyordu. Bu strateji çerçevesinde İtalya’da 1968-1984 döneminde 140 eylem gerçekleşti.

Piazza Fontana bombalaması, anarşist görüşteki işçi Giuseppe Pinelli ve anarşist dansçı ve yazar Pietro Valpreda’nın üzerine yıkıldı. Pinelli, gözaltında tutulduğu karakolun penceresinden ‘düşüp’ ölmesi, yazar Dario Fo’nun “Bir Anarşist’in Kaza Sonucu Ölümü” adlı tiyatro oyununa ilham oldu. Valpreda ise, üç yıl mahkemeye çıkmayı bekleyerek tutuklu kaldıktan sonra toplam 16 yılını hapiste geçirdi. Bu 16 yılın sonunda Valpreda aklanarak serbest bırakıldı. Eylemi gerçekleştiren gerçek failler, Ordine Nuovo (Yeni Düzen) isimli neo-faşist bir örgütün elemanlarıydı. 1972’de suçlanan üç Ordine Nuovo üyesinin davası yıllarca sürdü. 1979’da mahkûmiyet kararları verildiyse de, sadece birkaç yıl hapis yatıp çıktılar. Sonradan çok önemli ifadeler veren başka bir Ordine Nuovo üyesi Vincenzo Vinciguerra, bu bombalamanın, askerlerin sıkıyönetim ilân etmesine yol açacak olayları tetiklemek amacıyla düzenlendiğini belirtti.

1960’lı yıllarda ve 1970’lerde DC ve İtalyan Komünist Partisi PSI’nın (Partito Comunista Italiana) “compromesso storico” yani tarihî anlaşma çabaları, ‘Kurşun Yılları’nı tetikleyen başlıca etkendi. Gladio’nun kurucularından Aldo Moro gibi DC’den bazı sağcı isimlerle, Sovyetler’den destek aldığı hep söylenen PSI’nın lideri Enrico Berlinguer gibi solcuların ortak dileği, gerçekten demokratik olan ve siyasetin bir gölge oyunundan ibaret olmadığı bir İtalya’da yaşamaktı.

1969-1973 arası sürekli örtülü darbe girişimleri oldu. Bunlar için halkın, hep ailevi işlerle, yemek-içmek ve alışverişle meşgul olduğu Noel ayları seçildi. 1972’de ilk siyasi cinayet olarak anılan polis Luigi Calabresi’nin öldürülmesiyle, kanlı olayların arttığı bir döneme girildi. 1972’de Peteano’daki bir bombalama olayında üç polis öldürüldü; 1972’de İçişleri Bakanı Mariano Rumor’a karşı bombalı saldırı düzenlendi; 1974’te Italicus treni bombalandı ki Roma-Brennero arasındaki bu ekspres trende 12 kişi öldü, 105 kişi yaralandı. Yine aynı yıl, Kuzey’deki Brescia kentinde bulunan Piazza della Loggia’daki (Loggia Meydanı) bir çöp kutusuna bomba kondu, 8 kişi öldü ve 90 kişi yaralandı.

BOLONYA KATLİAMI

O sene, aynı zamanda neo-faşist 'Beyaz Darbe' (Golpe Bianco) gerçekleştirilmeye çalışıldı. İtalya tarihine damgasını vuran ise, 2 Ağustos 1980'deki Bolonya Katliamı oldu. 85 kişinin öldüğü ve 200 kişinin yaralandığı bu saldırı, geleneksel olarak solun güçlü olduğu Bolonya'nın tren istasyonunun, muazzam kalabalık olduğu bir günde gerçekleştirildi. Yıllarca süren davada, bombalamada yakınları ölenlerin mücadelesi önemli rol oynadı. 1995'te İtalyan Anayasa Mahkemesi, neo-faşist teröristlerle beraber 'soruşturmayı engellemeye çalışmak'tan, karanlık mason Licio Gelli ve bazı gizli servis üyelerini de suçlu buldu. Gelli'nin çevresinden ve Ordine Nuovo fraksiyonlarından Nuclei Armati Rivoluzionari'ye (Silahlı Devrimci Çekirdek-NAR) mensup bir kişiyi de hapse gönderdi. NAR'ın bir mafya grubu olan Magliana Çetesi (Banda della Magliana) ile bağlantı içinde hareket ederek, İtalyan ordusu kaynaklı mühimmat -ve en başta da bombalar- elde ettiği sonraki yıllarda ortaya çıkarıldı.

1978'de eski başbakan ve DC eski lideri Aldo Moro Roma'da kaçırıldı. O zamana değin, aşırı solcu Kızıl Tugaylar (Brigate Rosse) örgütünün birçok üyesi ve tüm liderleri yakalanmıştı. Moro'yu kaçıranların İkinci Kızıl Tugaylar olduğu açıklandı. Moro'nun cesedi, 55 günlük esaretten sonra DC ve PCI parti merkezlerine tam eşit uzaklıkta park edilmiş bir arabada bulundu. Karmaşık bir olay olan Moro cinayeti konusunda birkaç noktayı belirtmekte yarar var. Birincisi, Moro eski bir Gladio kurucusu olmaktan, solun da saygı duyduğu, ılımlı ve demokrasi yanlısı bir siyasetçiye dönüşmeye uzanan bir çizgi izlemişti. Yani Gladio'cular arasında bir kopuşu, insanların değişip farklılaşabileceğini simgeliyordu. İkincisi, bu cinayete solcu sağcı, yerli yabancı karanlık işlere bulaşan herkes karışmıştı. Bu nedenle sonraki yıllarda, Moro'nun hayaletinin İtalyan politikasının üzerinde dolaştığı sıklıkla söylendi.

HATA YAPAN YOLDAŞLAR

Son olarak da, Kızıl Tugaylar bu cinayeti işleyerek, en büyük cezayı Komünist Parti'ye verdiler. PCI oyları düştü ve yönetimde bir daha görev alamadılar. Dolayısıyla, bazı PCI üyeleri, Kızıl Tugaylar'a 'Hata Yapan Yoldaşlar' (Compagni che sbagliano) denmiştir. 1979'da Kızıl Tugaylar'ın fikir babası olmakla suçlanan ve örgütle bağlantısı kanıtlanamayan Marksist filozof Antonio Negri, 1979'da Moro cinayeti ile suçlanarak tutuklandı. Ancak, bir yıl sonra beraat etti. Buna rağmen yıllarca hapiste kalan Negri, Kızıl Tugaylar ve neo-faşist örgütlerin birbirlerine tepki olarak geliştiğini ve sol hareketlerin çıldırma noktasının Kızıl Tugaylar olduğunu söylemişti.

1982'de Sicilya'yı mafyadan temizlemek üzere Ada'ya yollanan Jandarma Komutanı Carlo Alberto Dalla Chiesa arabasında taranarak öldürüldü. Dalla Chiesa, Moro kaçırıldığı zaman bir şüphelinin işkenceyle ifadesi alınması gündeme geldiğinde, "İtalya, Moro'yu kaybetmeye dayanır ama işkencenin sisteme girmesine dayanamaz" dediği söylenen, sevilen bir devlet adamıydı.

Türkiye'de Ergenekon'a giden yol bir ihbar sonrası, Ümraniye'de bir evde bulunan cephanelik ile başladı. Hatırlamakta fayda var, İtalyan Gladio'sunu çökerten soruşturmalar, ilk olarak savcı Felice Casson'un Verona'da bir çöplükte bulunan askerî kaynaklı C-4 bombalarını araştırmasıyla başlamıştı.

ERGENEKON VE AGARTA BİRBİRİNE AKRABA

Ergenekon iddianamesi kamuoyuna yansıyınca ortaya bir Agarta Efsanesi çıktı. Ancak bu ikisi arasındaki bağlantı o kadar zayıf değil. İtalya’da 1990’larda parlamento soruşturması sonucu ortaya dökülen kanıtlar, Avrupa ve Amerika’da konuyu araştıran bazı gazeteci ve yazarların bulguları, Gladio içinden bazı fraksiyonların özellikle böyle bir mistik zırhı üzerlerine geçirdiğine işaret ediyor. ‘Vatan söz konusuysa gerisi teferruattır’ diye özetlenebilen, tam olarak ne sağ ne sol olarak adlandırılabilir, salt güce dayalı bir ideolojik anlayışla siyaseti ve toplumu kukla gibi oynatan bu gruplar, kendi başlarına hareket ederek Gladio içinde Gladio oluşturdu. Siyasi kökenleri nasyonal sosyalizm ve faşizme dayanan Gladio ortaklarının oluşturduğu bu gruplar, bombalamalar ve suikastler yoluyla toplumları sindirmeyi amaçlıyordu. Eski patronları olan dış istihbarat örgütleriyle de pazarlık edecek ve onların da gözlerini boyamaya çalışacak güce ulaşmışlardı.

GLADYATÖR’ÜN GLADIO TANIMI

Vincenzo Vinciguerra (Ordine Nuovo adlı neo-faşist örgütün eski üyesi): “Bence Gladio’yu en iyi ifade eden şey, silahlı kuvvetlere paralel bir yapıda oluşudur. Yani, Gladio, gizli, görünmez bir ordudur. Düşmanı da, teorik olarak saldırı ihtimali bulunan bir başka devlet değil, ülke dahilinde iç düşman olarak tanımladıklarıdır.”

ŞİFRELER NATO'NUN ARŞİVİNDE

NATO merkezinin yer aldığı Belçika 'daki Gladio teşkilatı 1948'de kuruldu, 1990'da İtalya 'daki yapılanmanın ortaya çıkmasıyla Belçika 'daki Gladio da deşifre oldu? Örgütün mensupları arasında kimliğini gizli tutan siviller ve askerlerde yer aldığı ortaya çıktı.

Belçika Gladiosu'nun yapısına ilişkin kayıt ve veriler diğer Avrupa ülkelerinin çoğundan daha fazla. Bunun temel nedeni, 1990 sonrasında ülkede ciddi bir parlamento soruşturması gerçekleşmesi ve devlet arşivlerinin araştırmacılara açılmasıdır. Ancak eldeki mevcut verilerin daha da fazlası, NATO 'nun Belçika 'daki kendi arşivlerinde ve bunlara ne yazık ki henüz ulaşamadı. Yine de, Belçika 'dan elde edilen bilgiler, diğer ülkeleri de ilgilendirebilecek derecede detaylı bir Gladio portresini gözler önüne seriyor.

İKİ TEMEL YAPI

Belçika Gladiosu'nda iki temel bölüm bulunuyor. İstihbarî Dokümantasyon ve Aksiyon Servisi S.D.R.A. VIII (Service de Documentation de Renseignements et d'action VIII) ve eğitim, İletişim ve Dokümantasyon seksiyonu S.T.C/Mob . Bunlardan ilki, Belçika askerî istihbarat servisinin içinde faaliyet göstermekte ve Savunma Bakanlığı 'na bağlı çalışmaktadır. S.D.R.A. VIII mensupları, tamamen askerî personelden oluşuyor. Özel eğitimli bu askerler, olası bir Sovyetler Birliği işgali durumunda Belçika hükümetini ülke dışına çıkaracak ve direniş hareketini başlatacaktı. Gayrinizamî harp, paraşütle atlama, sabotaj, yakın dövüş, dalgıçlık, donanma eğitimi gibi konularda uzmanlıkları olan asker-Gladyatörler, her an savaşa hazır bekliyordu.

DİNİ HASSASİYET TERCİH NEDENİ

Belçika Gladiosu'nun ikinci ayağı olan eğitim, İletişim ve Dokümantasyon seksiyonu S.T.C/Mob , (Sectie Training , Communicatie en Documentatie) Devlet Güvenlik Teşkilatı , yani Staatsveiligheid ise bu yapının sivil kanadını oluşturuyordu. Bu birim, Adalet Bakanlığı 'na bağlıydı. Görevleri arasında olası bir işgal durumunda düşmanla ilgili istihbarat toplamak, askerî kanadın gerçekleştireceği eylemleri kolaylaştırmak için bilgi toplamak, organizasyonlar yapmaktı. Özellikle radyo kullanmak (ve teknoloji ilerledikçe diğer yeni iletişim yöntemleri) üzerine eğitim gören bu sivil birimin üyeleri, sıradan yani 'normal' insanlardan, hatta bir istihbarat raporunun belirttiğine göre 'sakin tabiatlı ve biraz saf karakterdeki aile babalarından' seçiliyordu. 'Güçlü dinî inanışlara sahip olmak', komünizm karşıtlığına doğal bir zemin oluşturacağı gerekçesiyle sivil gladyatörlerin seçiminde tercih edilen bir özellikti. Gladyatörler, eşlerini bile sırlarından haberdar etmiyor, çift kimlikli hayatlar sürüyorlardı.

1971'den itibaren bu iki kanat arasında iletişimi sağlayacak bir 'ara birim' kuruldu. Yönetim kademesi, altı ayda bir NATO 'nun Müttefik Gizli Komitesi (Allied Clandestine Committee) adı altında faaliyet gösteren ve Avrupa 'daki tüm Gladio operasyonlarının koordinasyon merkezi olan ACC 'de biraraya geliyordu.

S.D.R.A. VIII , üyeleri askerî istihbarat teşkilatının muhtelif birimleri içinde yer alan, gizli bir yapılanmaydı. Bu nedenle ordu içinde çalışanların, hatta savunma bakanlarının bile, kendilerinden gizlenmesi halinde bilemeyeceği bir şekilde, örtülü bir oluşumdu. Gladio soruşturmaları yapılan diğer ülkelerde, 'matruşka ' tarzı örgütlenme şekli dikkati çekmiştir.

S.T.C./Mob ise hücrelerden oluşuyordu. Her hücre birbirinden habersiz, sadece kendi kumandanına hesap verir biçimde faaliyette bulunuyordu. Ajanlar, gerektiğinde başka ajanları 'işe alabilme' yetkisine sahipti.

YENİ HEDEF SOVYETLER BİRLİĞİ

İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi birlikleri tarafından yenilgiye uğratılan ve işgal edilen Belçika'nın, savaş sonrasında böyle önlemler almaya çalışması doğaldı. Belçika 'da Nazi işgalinin 1940'ta başlamasından sonra, Britanya 'ya sığınan Belçika hükümeti, Londra'nın da yardımıyla iki yıl içinde bir direniş hareketi başlatmıştı. Böylece Belçika , İkinci Dünya Savaşı sonrasında, kendiliğinden, son derece organize bir gizli orduya sahip olmuş oldu. Savaşın sonuna yaklaşıldığındaysa, 'yeni düşman'ın Sovyetler Birliği olacağı fikri giderek kuvvetlendiği için, hâlihazırda gizli olan mevcut ordunun bir bölümünün dağıtılmaması gerektiğine karar verilmişti. Belçika hükümetinin kendi örgütlediği bu direnişçiler, daha çok hükümet ve monarşi sempatzanı kişiler arasından seçilmişti. Solcular ve Komünistler ise kendi direniş gruplarını kurmuşlardı.

ABD ve Britanya istihbaratı, daha önce beraber çalıştıkları 'resmî' direniş örgütüyle bağlantılarını savaş sonrasında da sürdürdüler. Hatta Britanya önce ABD 'yi devredışı bırakarak Belçika istihbaratıyla özel işbirliğine ikili olarak gitmek istedi. Belçika da buna sıcak baktı; ancak nihaî organizasyonda, gizli direniş orduları kurulması projesinde hepsi birden yer aldı.

1948'de, Avrupa 'daki Gladio şubeleri arasında iletişimi sağlayacak bir yapı olan Batı Birliği Gizli Komitesi WUCC'nin (Western Union Clandestine Committee) kurulduğu biliniyor. Bu Komite'de, Belçika , Britanya , Fransa , Hollanda ve Lüksemburg bulunuyordu. ABD ise bu Komite'ye ancak 1958'de girdi. Bu durum, Gladio örgütlenmesinde Britanya 'nın da ne denli etkin bir rolü olduğunu gösteriyor. Londra 1948 itibariyle, ertesini yıl kurulacak NATO 'nun 'dış düşmanlar tarafından desteklenen iç düşmanlarla da' mücadele etmesi gerektiğinin altını özellikle çiziyordu. 1958'de NATO bünyesinde Fransa 'da kurulan Müttefik Gizli Komite ACC (Allied Clandestine Committee), Gladio üst kumandasında ABD 'ye daha önemli bir rol veriyordu. 1968'de Fransa 'nın NATO 'dan çıkmasıyla, ACC de Belçika 'ya taşındı.

Belçika Gladiosu'nun bir üyesi olan 'Georges 923' yani gerçek adıyla Michel Van Ussel'a göre ACC , ajanların olası bir savaş sırasında yapacakları her şeyin eğitimini aldıkları yerd. Ajanlar ve kumandanları, burada diğer ülkelerin ekipleriyle de buluşuyor ve ortaklık için temasta bulunuyorlardı. Ajanlar birbirlerini sadece kod adlarıyla tanıyor.

AEG -TELEFUNKEN GLADIO 'NUN TEKNOLOJİ TEDARİKÇİSİ " Tarihçi Daniele Ganser 'e göre, ACC 'nin talimatıyla, Gladio için AEG -Telefunken iletişimde kıvraklık

sağlayacak üst düzey sistemler geliştirdi. Van Ussel'e göre, bu vericiler 1980'lerde, piyasaya 2000'lerde sürülecek olan teknolojiyle üretilmişlerdi. Gladyatör Van Ussel, yılda birkaç kez, çeşitli Avrupa ülkelerinde gerçekleşen askerî tatbikatlara katıldığını anlatıyor. Bu tip askerî egzersizlerin, kimi zaman eski sömürge ülkelerinde (Kongo , Zaire gibi) yapıldığı da oluyordu. Belçikalı ajanın da belirttiği gibi, Avrupa genelindeki Gladio üyeleri arasında bir ağ oluşturulması, gerçek bir savaş çıkması halinde etkin bir direniş kurulması için elzemdi. Van Ussel'e göre, Gladyatörler Avrupa genelinde hiçbir engelle karşılaşmadan diledikleri gibi seyahat edebilmek kabiliyetindeydiler.

BİTMEYEN SAVAŞ

"Son derece düzenli bir yapıya sahip olan Belçika Gladiosu'nun, sadece teyakkuz halinde bekleyen bir oluşum gibi görünmekle beraber, bir takım karanlık olaylarla bağlantısı da vardı. 1945'te Belçikalı Komünistler 'in karizmatik lideri Julian Lahaut'un esir düştüğü kamplardan dönüşü, halk arasında heyecan yarattı. Lahaut, Belçika Kralı Leopold III ve ardından tahta çıkan Baudouin I'e karşı yoğun muhalefet yürüttü. 1950'de Lahaut, evinin önünde vurularak öldürüldü. O zamanlar Gladio 'nun temeli sayılacak yapının faaliyet halinde olduğu biliniyor, buna karşın bu suikastin bireysel mi, yoksa Gladio 'nun ilk eylemi mi olduğu hâlâ bilinmiyor.

1973'te Belçika sivil istihbarat teşkilatı, 'bazı finansal gruplar ve aşırı sağcı örgütler'in darbe gerçekleştirme hazırlığında olduğunu öğrendi. Sonraları Gençlik Cephesi (Front de la Jeunesse) ve Westland Nasyonal Sosyalist Düzeni (Westland National Socialistische Ordnung) adlı aşırı sağ milis ve Neo -Nazi örgütlerin başına geçen isimlerin, Genç Avrupa (Jeune Europe) adlı pan-Avrupacı bir yapılanmanın ortak gerçekleştirmeye çalıştığı bu darbeye, Gladio 'dan Belçikalı kişilerin de yer aldığı öne sürüldü; ancak bu iddia kanıtlanamadı.

Brabant Katilleri veya Nijvel Çetesi olarak anılan bir örgütün de Gladio ile ilgili olduğu öne sürüldü. Örgüt, Brabant yöresinde 1982-85 yıllarında gerçekleşen ve 28 ölümle sonuçlanan bir şiddet zincirinin fâiliydi. Askerî silahlarla ve büyük bir askerî yetenekle, dükkânları, lokantaları, silah depolarını ve süpermarketleri soyan bu grup, ellerine düşeni işkenceyle öldürüyordu. Bu cinayetleri, Belçika Jandarması , Gladio üyeleri ve Neo -Naziler 'den oluşan çete özellikli bir oluşumun, 'eğitim' veya 'eğlence' amacıyla işlediği iddiaları hâlâ gündemde.

MAOCU GLADIOCULAR

"Araştırmacı Bruno Fouchereau, Gladio 'nun, Belçika Komünist Partisi 'ni bölmek amacıyla, bir de Mao 'cu grup kurduğunu öne sürüyor. Bolşevik hayranı bir solcuymken giderek Milliyetçi ve sonunda Nazi hayranı bir kimliğe bürünen Belçikalı siyasî aktivist Jean -Francois Thiriart'a destek veren bazı karanlık isimler, Thiriart'ın Mao 'cu bir hareket başlatmasına ön ayak oldu. Aralarında, Güneş Tapınağı Tarikatı (Ordre du Temple Solaire) adı verilen, kökeni Nazi sempatizanlarına dayanan, şövalyelik geleneğini modern askerî tarzda canlandırmayı amaçlayan gizli bir dinsel örgütün kurucusu Luc Jouret'nin de yer aldığı bu kişiler, solcu grupların arasına sızdı. Harekette, Nazi hayranlığı ve aşırı Milliyetçilik giderek yayılmıştır.

ÖNCE İNKÂR VE RET, SONRA KABUL VE MÜCADELE "

Fransa " Fransa 'da İkinci Dünya Savaşı sonrası, sol oldukça kuvvetliydi. Parlamentoda sürekli temsil ediliyorlar ve halktan büyük destek görüyorlardı. Bunun üzerine Fransa 'nın 'sağ' çevrelerinden bir grup, 1946'da Mavi Plan (Plan Bleu) adı verilen, komünizm karşıtı gizli bir ordu kurma projesi için düğmeye bastı. 1947'de Sosyalist İçişleri Bakanı Edouard Depreux, Fransa 'da 'gizli, sağcı bir ordunun kurulmakta olduğunu' açıkladı. Depreux, '1946 sonunda, karanlık bir direniş ordusu kurulmaya başlandığını öğrendik; üyeleri de aşırı sağcı eski direnişçiler, Vichy hükümeti yandaşları ve monarşistlerdir' dedi.

Mavi Plan çerçevesinde, 1947 yılında bir darbe yapılması da planlanıyordu. İş adamı Earl Edme de Vulpian'ın Fransa 'nın kuzeyindeki Lamballe yakınlarındaki şatosu 'Orman', darbe hazırlıklarının karargâhı görevini görüyordu. Şatoda yapılan aramada, ağır silâhlar ve operasyon planları bulundu. Sonradan, darbeciler, yüksek düzeyde şok yaratacak terör eylemleri gerçekleştirip bunların suçunu solcuların üzerine atma hazırlıkları yaptıklarını ifade ettiler. Sosyalistler 'e ve bazı istihbarat uzmanlarına göre darbeciler, 'Kamuoyunun tepkisini arttırmak amacıyla, de Gaulle 'e suikast düzenleme planı' bile yapıyordu.

Bu planların ifşa olması, Fransız Gladiosu'nu daha kurulmadan rafa kaldırılacak bir plan haline getirebilirdi. Ancak, 1949'da NATO 'nun merkezini Fransa 'da kurması, Gladio 'nun kalbinin burada olmasına neden oldu. Zaten 1947'de, kamuoyu daha darbe planlarının şokunu üzerinden atamadan, Rüzgârların Gülü (Rose des Vents) adlı bir yeni gizli ordu yapılanması projesi yürürlüğe konmuştu bile. Sosyalistler 'in bu konuda çaresiz kalmasının nedeni, darbecilerin başarılı bir siyasi manevrayla, darbe haberlerinin Fransız Ordusu 'nu yıpratmak için çıkarıldığı izlenimini yaymalarıydı. Fransız istihbaratının aslında kendileri de darbe planlarının içinde bulunan en üst düzey isimleri, olası bir Sovyet işgaline karşı hazırlık yapıldığını, birkaç radikal ismin de haddini aştığını öne sürüp olayı kapattı. Sonraki yıllarda, Fransız Gladiosu, özellikle Emniyet teşkilatında kadrolaşmak ve Barış ve Özgürlük (Paix et Liberte) adını taşıyan gizli birimler kurarak, kamuoyunda Sosyalistler 'e karşı 'psikolojik savaş' yürütmekle uğraştı. Bu sivil gizli birimlerin amacı, olumsuz haberler yaymak, halkı Sosyalistler 'e karşı gösteri düzenlemeye kışkırtmak ve yandaş kamuoyu yaratmaktı. Fransız siyasetçilerin gözlerinden uzak merkezler kurulması da Rüzgârların Gülü 'nün önem verdiği bir projeydi; bu amaçla Fas ve Senegal 'de eğitim kampları kuruldu.

Rüzgârların Gülü, Fransa 'da özellikle bir taban yaratıp halk arasında sıradan insanlara ulaşmaya büyük özen gösterdi. CIA ajanlarından birinin, 'Ne kadar büyüklükte bir kitleyi taraflarına çektiklerini bilemiyoruz; bildiğimiz, Rüzgârlar Gülü 'nün, on binlerce esnaf, çiftçi gibi insanı yandaş olarak etki altına aldığı' dediği biliniyor.

DANİMARKA

Danimarka 'daki Gladio biriminin adı Absalon idi. Bu isim, Ortaçağ 'da yaşamış Dan kökenli bir din adamından alınmıştı. Bu din adamı, Ruslar 'a karşı verdiği başarılı savaşlarla tanınıyordu. Birim, Forsvarets Efterretningstjeneste yani askerî gizli servis içinde faaliyet gösteriyordu. 1990'da 'Q' kod adlı bir Gladio üyesinin açıklamalarına

göre, Absalon 1950'lerin başında kurulmuştu. Yüzde 95'i askerlerden oluşuyordu. Üyeleri, özellikle en Milliyetçi ve en dindar isimlerden oluşuyordu. Bazı 'güvenilir' siyasetçiler de, Absalon 'un varlığından haberdar ediliyordu. Hücreler şeklinde örgütlenen Absalon , genelde olası bir istilâ için hazırlanıyor ve arada sırada ülkedeki bazı sosyal gelişmelere müdahale ediyordu. Örneğin, Odense Üniversitesi 'nde sol görüşlü bazı akademisyenlerin üst düzey görevlere gelmesini Absalon engellemişti. Bunun dışında, Doğu Avrupa ülkelerinde istihbarat toplanması da Absalon 'un ilgi alanına giriyordu.

İspanya

Bir İtalyan Gladio üyesinin, İspanya televizyonunda, 1966 yılında Kanarya Adaları 'nda ABD askerleri tarafından İspanyollarla birlikte eğitim gördüklerini, bu eğitimden sonra benzer bir eğitim merkezi ve Gladio şubesini İspanya 'da kurduklarını, bu iş için de İspanya ordusundan yardım gördüklerini söyleyerek, İspanya 'da Gladio 'nun varlığını ilk kez duyurdu . Bask bölgesinin bağımsızlığı için mücadele veren terör örgütü ETA üyesi olduğu gerekçesiyle 1987 yılında Anti-Terör Kurtarma Grubu (GAL) tarafından Fransa 'dan kaçırılan Basklı 'nın ETA ile bir ilişkisinin olmadığı ortaya çıkmıştı. Bu olay üzerine açılan mahkeme ve yapılan araştırmalar sonucunda, 1983-1987 yılları arasında 23 kişinin ETA üyesi olduğu gerekçesiyle GAL tarafından kaçırılıp, öldürüldüğü ortaya çıktı.

Almanya

Almanya 'da 'Anti-komünist Saldırı Birliği' adını alan Gladio örgütünün başkanı, aynı zamanda 1945-1968 yılları arasında Alman İstihbarat Örgütü BND 'nin de başkanlığını yapan emekli Nazi generali Reinhard Gehlen'di. Alman kontrgerillası, 'Gehlen hareketi', 'Stay Behind ', 'Sword' gibi adlarla da bilinmekteydi. 1950 yılında kurulan 'Alman Gençlik Örgütü (BDJ)' de bu nitelikteydi. Örgütün eski ajanlarından Dieter von Glahn, basına BDJ'nin CIA tarafından finanse edilen çok sayıdaki örgütten biri olduğunu açıklamıştı.

YUNANİSTAN

Yunanistan Gladio 'sunun adı 'Sheepskin' olarak biliniyordu. Yunanistan 'da hükümet, başlangıçta bu örgütlenmenin varlığını kabul etmedi. Ancak Başbakan Papandreu , 1990'da yaptığı açıklamada, Yunanistan 'da İtalya 'daki gibi bir Gladio örgütünün varlığını kabul etti. Papandreu , 1984'te iktidara geldiklerinde örgütün varlığını bildiklerini ve o tarihte dağıtılmasını emrettiğini açıkladı.

SADECE CESUR BİR SAVCI LAZIMMIŞ

İtalya'da 1990'lara kadar genelde sol örgütlere atfedilen ancak kimi zaman aşırı sağcı örgütler tarafından gerçekleştirildikleri de belirlenen gizemli terör saldırılarına ilişkin gerçekler tam olarak aydınlatılamıyordu. Diğer bir deyişle, yap-bozun birkaç parçası hep eksik kalıyordu. 1990 yazında İtalyan savcı Felice Casson, Askerî Güvenlik İstihbarat Servisi SISMI (Servizio Informazioni Sicurezza Militare) arşivlerinde araştırma yaparken Gladio'nun varlığını ve hâlâ faal olduğunu, resmî yazışmalarla doğrulayan belgelere ulaştı. Darbe girişimleri gibi kamuoyunun gözleri önüne serilen skandallar nedeniyle, temizlik ve reform imajı yaratabilmek için içeriği aynı kalan teşkilatın yıllar içinde ismi değiştirilmişti.

BİR SAVCI YETTİ

Casson'un binbir güçlük ve uzun yıllar mücadele vererek girebildiği askerî arşivlerde bulunduğu belgelerden biri, 1 Haziran 1959 tarihliydi. "SIFAR Özel Kuvvetleri ve Gladio Operasyonu" başlıklı bu belge, 'çok gizli' ibaresi taşıyordu. Belgede, İtalyan Savunma Bakanlığı, Gladio'nun ne olduğunu, ne konularda faaliyet gösterdiğini açıklıyordu. Belgenin en ilgi çeken yanı, olası bir Sovyet işgalinin yanısıra, İtalyan Komünist Partisi PCI'nın (Partito Comunista Italiano) iktidara gelmesinin engellenmesi ve gücünün kısıtlanmasını da Gladio'nun görevlerinden biri olarak kabul etmesiydi. 'Ülusun içinde bulunduğu olağanüstü koşullar' nedeniyle Gladio'nun görevlerini, SIFAR içindeki R Ofisi'nin SAD bölümünün kendisine verdiği talimatlarla gerçekleştirecekti. Görevleri gerçekleştirmek için kullanılacak yöntemler ise, gayrinizamî savaş ve gizli operasyonlardı.

Casson, bu ve diğer belgeler sayesinde, yıllardır aradığı kanıtlara ulaşıyordu. İtalya güvenlik güçlerine mensup ve dışarıdan kişilerin oluşturduğu gizli bir ordu yıllardır ülke siyasetini şekillendirmek için 'savaş' veriyordu. Hukuki olarak Casson'un yapması gereken, İtalyan Senatosu'nu belgelerin varlığından haberdar etmektir. O dönemde Senatör Libero Gaultieri başkanlığındaki özel bir Araştırma Komitesi İtalya'daki terör olaylarının perde arkasını araştırmaktaydı. Bu komite, 2 Ağustos 1990'da, Başbakan Giulio Andreotti'ye 60 gün içerisinde Askerî Güvenlik İstihbarat Servisi içerisinde 'paralel ve esrarengiz' bir yapıda var olan, ülkedeki siyasete sürekli müdahale eden bir örgütün varlığından parlamentoyu haberdar etmesini emretti. Ertesi gün Başbakan Andreotti, Senato önünde Komisyon'a ve Casson'a araştırmalarında her türlü yardımı yapacağı sözünü verdi. Savunma Bakanlığı'ndan 'gizli ordu' konusunda ayrıntılı bir rapor hazırlamalarını talep ettiğini de belirtti.

GİZLİ ORDU GÖREVDE

24 Ekim 1990'da, Savunma Bakanlığı'nın 10 sayfalık raporu hazır. "Sözde Paralel SID: Gladio Vakası" adlı raporu Senato'ya sunan Andreotti, Soğuk Savaş boyunca İtalya'da Gladio adlı bir gizli ordunun aktif olduğunu ve bu ordunun hâlâ iş başında olduğunu açıkladı. Andreotti ayrıca, Gladio'nun tüm Avrupa ülkelerinde faaliyet gösterdiğini ve göstermekte olduğunu ve NATO'nun bu yapılanmaların

komutasını elinde bulundurduğunu da ifşa etti. Andreotti, Gladio'nun faaliyet sergilediği ülkelerin hükümet başkanlarının da Soğuk Savaş boyunca bu gizli ordunun varlığından haberdar olduğunu altını çizdi.

Sosyalistler'den eski başbakan Bettino Craxi, Gladio'nun varlığından kesinlikle haberi olmadığını söyleyerek Andreotti'yi yalanladı. Ancak, başbakanlığı döneminde Gladio'ya ilişkin bir belgeyi imzaladığı ortaya çıkınca bunun doğru olmadığı anlaşıldı.

İFADE VERMEDEN KAÇTI

Andreotti'nin sözlerini doğrulayan tek eski başbakan, dönemin Cumhurbaşkanı Francesco Cossiga oldu. Cossiga, Gladio'nun eskiden bir üyesi olduğunu, bundan da gurur ve mutluluk duyduğunu sözlerine ekledi. Bu açıklama üzerine, Cossiga'nın dokunulmazlığının kaldırılarak "vatana hıyanetten" yargılanması çağrısında bulunuldu. Senato'ya ifade vermeyi reddeden Cossiga, sonunda 1992'de, döneminin bitmesine üç ay kala istifa etti. İtalya'da siyasi fırtınanın patlak verdiği 24 Ekim 1990 günü, NATO'nun Belçika'daki merkezinde Gladio'nun varlığının teyit edilebildiği son toplantısı yapıldı.

Gladio konusunda araştırma yapan tüm yetkin uzmanlar, Gladyatörler'in farklı görevlere kaydırıldığını, bazılarının da 'hizmetleri için kendilerine teşekkür eden' mesajlar alıp emekli edildiğini söylüyor. Bazı Gladyatörler de, durumdan vazife çıkarıp kendi ülkelerinin siyasetine müdahale etme konusunda değişip evrilerek gizli hükümdarlıklarını sürdürdü.

Görünen o ki, 2008 itibariyle Avrupa'da, başıboş Gladyatörler'in hâlâ varlığını sürdürdüğü tek ülke Türkiye.

AVRUPA PARLAMENTOSU'NUN ÖNEMLİ KARARI

Eğer 22 Kasım 1990'da Avrupa Parlamentosu bir karar alıp, Gladio yapılanmalarının varlığını şiddetle kınamamış olsa ve tüm Avrupa devletlerinden, bu tip paramiliter yerel örgütlerin acilen dağıtılıp, geçmişteki faaliyetleri hakkında da parlamentolar kanalıyla araştırmalar gerçekleştirilmesini talep etmese, İtalya'da yaşananlar bir süre sonra gündemden silinip gidecekti belki. Ancak Avrupa Parlamentosu'nun böylesine sert bir çıkış yapması, en azından iki üyesinin, yani İtalya ve Belçika'nın ve üçüncü bir Avrupa ülkesi olarak İsviçre'nin de bu araştırmaları gerçekleştirmesine ön ayak oldu. Geçtiğimiz Haziran ayında Lüksemburg parlamentosu da sonunda Gladio araştırmalarını tamamladı. Diğer Avrupa ülkeleri konuyu sessiz sedasız rafta bekletiyor.

KOMÜNİSTLERİN TAVRI

İtalya örneğine geri dönersek, Ekim 1990'da Senato'da açıklanan rapor kısa bir süre sonra basına sızdı La Stampa gazetesi, rapor hakkında "siyasi kavgada alet olarak kullanılmak üzere gizli bir ordu kurulması ve bu ordunun yıllarca perde arkasından bir savaş yürütmesine göz yumulması hiçbir mantıkla açıklanamaz" yorumunu yapmıştı. Aynı günlerde, Komünist Parti tarafından Roma'nın merkezinde bir yürüyüş düzenlenmiş ve yürüyüşe katılan yüz binlerce insan 'Gerçeği İstiyoruz' sloganını kullanmıştı.

Gerçeğin ne olduğunu öğrenmek için sonraki aylarda bir yandan savcılar ve senatörler, bir yandan da gazeteciler müthiş hummalı bir çalışma yürüttü. Il Gazzettino muhabirlerinin, bir istihbarat üzerine bir kilisenin bahçesinde kazı yapmaya başlaması ve burada saklı silahlar bulması gibi çarpıcı olaylar da yaşandı. Bu arada, İtalyan askerî gizli servisinin başında olan Amiral Fulvio Martini, binbir bahane ile Senato'nun talep ettiği belgeleri teslim etmiyor, soruşturmanın aksaması için elinden geleni ardına koymuyordu. Buna rağmen, Senato Komisyonu 1994'e kadar mümkün olduğunca çok sayıda delil topladı. Sonunda 370 sayfalık bir raporu kamuoyuna sundular.

Raporda, ülkenin yaklaşık 40 yıldır 'bir cephe gibi' yaşadığı söyleniyordu. Komisyon şöyle diyordu: "40 yıllık bu dönemi şekillendiren gerilimin elbette sosyal ve dolayısıyla da iç kaynakları vardır. Ne var ki, bu tip gerilimlerin bu kadar uzun süreli olarak yaşanması ve bu denli trajik boyutlara taşınması, gerçeklerin ortaya çıkmasının defalarca engellenmesi, iç siyasi düzene istenildiği gibi yön verilmesi için bazı yerli ve yabancı mihrakların bu denli büyük çaba göstermemesi hâlinde mümkün olamazdı." Ancak Komisyon, bu iç ve dış mihrakların kimler olduğunu ve hangi olayların arkasında olduğunu detaylandırmıyordu.

GERÇEKLER ÜRKÜTTÜ

Komitedeki sosyalist ve komünist senatörler ile sağcılar farklı tavırlar alıyor ve bu nedenle gerçekler yine karanlıkta kalıyordu. 1995'te sosyalist Giovanni Pelegrini başkanlığında yeni bir Senato Araştırma Komisyon kuruldu. Bu komisyon Haziran 2000'e kadar çalışmaya devam etti. Bu tarihte Senato'ya 326 sayfalık yeni bir rapor sunuldu. Bu son raporda, Gladio'nun; CIA, İtalyan Askerî Gizli Servisi ve İtalyan sağcı teröristlerle birlikte, 'iç düşmanlar'a karşı bir savaş yürüttüğü kaydediliyordu. Komite, İtalyan tarihine damga vuran katliamlar, bombalamalar, suikastler, askerî manevralar, İtalyan devletinin içerisindeki isimler tarafından ve kimi zaman da Amerikan istihbaratı bağlantılı bazı şahısların desteğiyle veya bilgisi dâhilinde gerçekleştirilmiştir" diyerek Gladio'nun faaliyetlerini açıklıyordu.

İtalya, 1990'da savcı Felice Casson'un Gladio'nun varlığının resmi olarak açıklanmasını sağlamasından tam 10 yıl sonra, sonra kendi yakın tarihinde ne olup bittiğini, Gladio'nun gerçekte ne olduğunu anlamaya başlıyordu.

TÜRKİYE İTALYA'NIN 1980'LERİNİ YAŞIYOR

İtalya'nın 1990-2000 dönemindeki soruşturmayı yapabilmesi, 1980'lerde savcı Casson'un terör olaylarını araştırmadaki ısrarı sonucu mümkün olabildi. Türkiye de bu anlamda, Ergenekon soruşturmasıyla İtalya'nın 1980'lerini yaşıyor. İtalya'da daha derinlere inebilmeyi mümkün kılan soruşturma, 1972'de Peteano Köyü'nde patlayan bir bombanın üç jandarmanın ölümüne neden olduğu olayın 1984'te savcı Casson tarafından yeniden araştırılmaya başlamasıyla açıldı.

Casson, bu terör saldırısındaki adli soruşturmanın eksik yapıldığını, Marco Morin isimli bir emniyet görevlisi patlayıcı uzmanının yalan ifade verdiği ve kullanılan bombanın sadece askerlerde bulunduğunu ortaya çıkardı. Casson, delilleri takip ederek eylemin taşeronu Ordine Nuovo adlı neo-faşist örgütün üyesi Vincenzo Vinciguerra'ya ulaştı. Vinciguerra yakalandı ve konuşmayı kabul etti. Anlattığına göre, patlama askeri

istihbarat tarafından planlanmış ve kendisinin olayı organize edip düzenlemesinin ertesinde, kaçabilmesi için neredeyse tüm İtalyan devleti seferber olmuştu. Saldırıların atfedildiği Brigade Rosse (Kızıl Tugaylar) gibi sol örgütler, üniversite öğrencilerinin kurduğu, askeri eğitimi olmayan ve aslında ses getirecek eylemler gerçekleştirme potansiyeli olmayan gruplardı. Zaten, 1970'in sonuna kadar neredeyse tüm üyeleri ele geçirilmişti. Devletin birebir destek verdiği faşist terör örgütlerinin üyelerinden biri, "Evet beni kullandılar. En üst düzeyden başlayan bir emir-komuta zinciri içinde piyon olarak kullanıldığımı biliyordum. Ama ben de bu arada ülkeyi sarsan eylemler yaparak kendi savaşımı gerçekleştirdim" demişti.

2001'de konuşan eski kontr-istihbarat dairesi başkanı General Giandelio Maletti, suçun İtalya'yı milliyetçi kılarak komünizme karşı bir kale haline getirmeye çalışan CIA'de olduğunu söyledi. İtirafta bulunmak zorunda kalan veya kendi kendine konuşmaya karar veren diğer tüm İtalyan derin devlet üyesi asker ve siyasetçiler de benzer şeyleri ifade etti. Bu isimler, sonraki yıllarında da aşırı milliyetçi açıklamalar ve tavırlarla kendilerini temize çıkarmaya çalışmaya devam ettiler.

AVRUPA'DAN GLADIO DERSLERİ

Bu dizi, Gladio'nun farklı yüzlerini gözler önüne sermeye çalıştı. Aile babası gizli savaşçılardan devletin en tepesindeki siyasetçilere, egzantrik para babalarından sevilen televizyon yıldızlarına, vatansever askerlerden fanatik katillere varıncaya kadar, farklı ve normal şartlar altında birbiriyle bağlantısız olacak çok sayıda üyenin oluşturduğu bir şebeke 'Gladio'. Avrupa'nın her noktasında yayılmış şubeleri olan bu şebekenin izini tam anlamıyla sürmek imkânsız. Esasen bugün, kuruluşundan yaklaşık altmış yıl sonra, hâlâ Gladio ile ilgili aydınlanmamış çok fazla şey var.

TAM OLARAK BİTMİŞ DEĞİL

Avrupa'nın en demokratik ülkeleri bile Gladio konusundaki sırların tam anlamıyla derinlemesine araştırılmasına izin vermedi. O nedenle, Avrupa'da 1990'da başlayan resmî soruşturmalar, savcılar, araştırmacılar, gazeteciler ve siyasetçilerin arasından sadece çok az sayıdaki cesur ismin 20 yıla yakın zaman zarfında iğneyle kuyuz kazarak gün ışığına çıkarttıkları bilgiler, gerçeklerin sadece ufak bir bölümü. Avrupa'nın en güçlü Gladio'sunun bulunduğu Türkiye'deki hukuki çabaları küçümsemek, bunları beğenmemek ve bu çabalarla alay etmek, bunlardan sonuç alınamayacağını ima etmek, gerçekten sorgulanması gereken bir tavidir.

Türkiye bugün, tam 18 yıl gecikmeyle, İtalya'nın 1990'da başlattığı bir soruşturmaya yeni başlıyor. Hatta bu konuda, İtalya'da, en kanlı günlerindeki bazı terör olayları ve darbe girişimleri ardından adaletin yerine gelmesi için çeşitli hukuki süreçler başlatılmış olduğu göz önüne alınırsa, Türkiye'nin şu an bulunduğu noktada birçok dezavantajı olduğu çok açıktır. Ergenekon iddianamesi okununca gözlenen, Türkiye'nin şu an içinden geçtiği sürecin, daha ziyade 1980'ler İtalya'sında, Gladio'nun sivil ayağının (Gladio olduğu bilinmeden) deşifre olduğu, Propaganda Due adlı yasadışı örgütlenmenin açığa çıkarıldığı süreç ile örtüşür nitelikte olduğudur. Piduisti adı verilen bu örgütün üyeleri, yazı dizisinde belirtildiği gibi, İtalya'da, siyaset, medya, yargı, akademi, iş dünyası ve sair alanlar üzerinden elit tabakanın her kesimine yayılıyordu.

Sonuçta, P2'cilerin pek az bir kısmı yargılanabildi. Ancak, bu gibi soruşturmalar sayesinde, Gladio'nun ve ondan da önemlisi Gladio'dan kopan ve iyice raydan çıkan fraksiyonların dokunulmazlık zırhı aşama aşama kaldırıldı.

Ergenekon soruşturması veya Avrupa'daki Gladio'ya ilişkin herhangi bir soruşturma adaleti tam olarak yerine getirebilir mi? Buna cevap, kuşkusuz 'hayır' olacaktır; zira devletler, asla kendi kendilerini 'derin' bir şekilde mahkûm etmezler. Dahası, Batı Avrupa'nın, Türkiye'nin kendisinden çok daha bağımsız bir akademi, medya, hukuk, sivil toplum ve siyaset yapılanmasına sahip olduğu düşünülürse, 1990'larda orada olmayanın bugün burada olmasını da pek bekleyemeyiz.

Ancak bu durum, karamsarlığa, duyarsızlığa neden olmamalı. Zira günümüz Türkiye'sinde ezkaza bir darbe gerçekleşmesi, bazen dile getirildiği gibi imkânsız değildir. Bu olasılık, değişen sosyolojik ve jeopolitik nedenlerden ötürü daha 'teferruatlı' bir hal almıştır sadece. Türkiye'nin son beş yıllık süreçte içine girdiği siyasi cendereden kurtulamaması ve 27 Nisan Muhtırası ertesinde Ankara'ya NATO'nun en üst kademesinden ziyaretler yapılmasına rağmen, sıkıntılı havanın bir türlü dağılamaması ve bitmeyen bir satranç oyununun sürekli gerilimi gibi gerçekler, bir 'ikircikli darbe' tablosu ortaya çıkarıyor.

Şu an için, Türkiye'yi 1990'lardan beri bazen artan bazen azalan şekilde saran sis bulutuna sebep olan derin devletin (hatta muhtemelen 'derin devletlerin') siyasete mütemadiyen müdahalesi gerçeğinin kırılması bile büyük bir aşama olacaktır.

Türkiye'deki soruşturma, Avrupa'daki "hâlâ tamamlanmamış" araştırmalara da ışık tutacak, bugün değilse bile onyıllar sonra, 1945'ten bu yana Avrupa tarihinde neler yaşandığı konusuna biraz daha ışık tutacaktır.

KAOSA GEÇİT YOK

Ayrıca, Avrupa'da Gladio soruşturmalarında adalet yerini bulmasa bile, 21. yüzyıl Avrupası'nda rasgele bir yerleri bombalayıp 'kaos ortamı' yaratmak, çatışmalar ve kutuplaşmaları körüklemek imkânsızdır. Böyle bir durumun gerçekleşmesi halinde bile, birileri araştırır, birileri yazar, birileri sorgular ve foyalar da derhal meydana çıkar. Sağa-sola "üç beş bomba" atılmasını, orada-burada birkaç el silah sıkılıp suikastler gerçekleştirilmesini, bazılarının kıtır kıtır kesilmesini engelleyerek çok sayıda hayatın kurtarılması da herhalde son derece anlamlı bir uğraştır.

Ve son olarak, asla unutulmaması gereken bir noktanın altını bir kez daha çizmekte yarar var. Gladio soruşturmaları, her ülke özelinde, o ülkenin verdiği izinler ölçüsünde soruşturulabilir. Bir ülke, halkı, medyası, hukuku, akademisi, sivil toplumu, siyasetiyle ve beraberce, soruşturmanın nereye kadar uzanmasını, adaletin nereye kadar yerine gelmesini isterse, adalet de o kadar yerine gelebilir.